

MEHMET EROĞLU • Yarım Kalan Yürüyüş

Can Yayınları, 1986-1999 (3 baskı)
Everest Yayınları, 2000 (1 baskı)
agorakitaplığı, 2005-2009 (2 baskı)

İletişim Yayınları 2069 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 323
ISBN-13: 978-975-05-1659-7
© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2014, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
KAPAK İLLÜSTRASYONU Ethem Onur Bilgiç
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Ayla Karadağ
BASKI ve *CLT* Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEHMET EROĞLU

Yarım Kalan Yürüyüş

80. ADIM ADIYLA
1996 ULUSLARARASI İSTANBUL FİLM FESTİVALI
EN İYİ TÜRK FİLMİ ÖDÜLÜ

MEHMET EROĞLU 1948'de İzmir'de doğdu. 1971 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Aynı dönemde, 12 Mart Darbesi ardından kurulan Sıkıyönetim Mahkemesi'nce sekiz yıl hapse mahkûm edildi. 1974 yılındaki genel afftan sonra yazmaya başladı. İlk romanı *İssizliğin Ortası*, 1979 Milliyet Roman Ödülü'nü kazanmasına karşın 12 Eylül sıkıyönetim döneminde solcu ve antimilitarist unsurlar taşıdığı gerekçesiyle yayımlanamadı. Romanları ancak 1984 yılından itibaren basılabildi. Milliyet Roman Ödülü'nün ardından Madaralı Roman Ödülü ve Orhan Kemal Roman Armağanı'nı da kazanan *İssizliğin Ortası* ve *Geç Kalmış Ölü'yü* sırasıyla, *Yarım Kalan Yürüyüş* (1986), *Adımı Unutan Adam* (1989), *Yürek Sürgünü* (1994) adlı romanlar izledi. Mehmet Eroğlu 1994-2000 yılları arasında senaryo yazımı ve müzik çalışmaları nedeniyle romana ara verdi. Bu dönemin ardından *Yüz: 1981* (2000), *Zamanın Manzarası* (2002), *Kusma Kulübü* (2004), *Düş Kurgunları* (2005), *Belleğin Kış Uykusu* (2006), *9,75 Santimetrekare* (2014) yayımlandı. Fay Kırığı Üçlemesi'nin ilk kitabı *Mehmet* 2009, ikinci kitap *Emine*'yse 2011 yılında yayımlandı. Eroğlu'nun ayrıca öğrencileri tarafından kitaplarından seçilmiş *Edebi Aforizmalar* adlı bir kitabı daha vardır. Fay Kırığı Üçlemesi'nin son kitabı olan *Rojin*, 2013 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Mehmet Eroğlu'nun senaryo çalışmaları, televizyon için yazdığı dizilerin (*Sızı*, *İssizliğin Ortası*, *Tutku*) yanı sıra, 1996 yılında İstanbul Film Festivali'nde En İyi Türk Filmi ve FIPRESCI (Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Federasyonu) ödülleri kazanan *80. Adım* ve 1997 Antalya Altın Portakal Jüri Özel Ödülü ile 1997 Adana Altın Koza En İyi 3. Film Ödülü'nü kazanan *Solgun Bir Sarı Gül* gibi, sinema filmi senaryolarını da içermektedir.

Birinci Bölüm

- 1 -

Ilıca, 21 Temmuz 1983

Sürekli bir eksiklik duygusu, zaman zaman akla gelen, uysal bir dış ağrısına benzeyen acı: Unutmak buydu. Genişliği, vücudunun boyutlarını küçülten, başını boşlukta uçuyormuşçasına döndüren rahatsız edici bir duygu gibi algılıyordu. Şaşkın bir sesle güldü. Belki de alışamadığı, adımlarını, gözlerini engellemeyen sınırsızlıktan çok genişlik düşüncesinin sürekliliği idi. Sigarayı dudaklarına yerleştirdi.

“Onu bulmalısın...”

Kulaklarındaki uğultunun arasında seçebildiği yalnızca bu sözcükler oldu. Uzun ve bıktırıcı bir çabayla yatıştırmaya çalıştığı panik, çevresinde genişleyerek büyüyen o duyguyla birlikte yeniden, tıpkı bastırmayı başaramadığı bir soluk gibi göğsünü zorluyordu. Kibriti yaktı. Çevresindeki nesnelere pusudaki düşman gibi üzerine çullanmaya hazırды; yalnızca karanlık, son altı yıldır bir alışkanlık gibi hep birlikte olduğu loşluk dosttu ona.

Elini yakan kibriti yere atıp, önündeki geniş, sessiz asfalt yolu süzdü. Şehrin merkezini dolduran kalabalık, anlaşılmayan

bir düzen içinde sağı sola hareket eden arabalar, uzaktaki bir pompa sesini andıran gürültü, denize paralel olarak uzanan yolu izleyerek sürdürdüğü yürüyüş boyunca birer birer ortadan kaybolmuştu. Şehrin bu bölgesi aşağıdaki yaz akşamının gürültüsünden uzaktı. Ortalığa hâkim olan sükûnet sanki geniş bahçelerin içinde, ağaçların arasında gizlenmiş villalar için tanınmış ayrıcalıklardan biriydi; bahçeleri yoldan ayıran ve çeşitli süs bitkileriyle örtülmüş duvarlar da sessizliğin keskinleştirip belirginleştirdiği bu ayrıcalığın koruyucu kanatları gibi duruyorlardı.

“Onu bulmalıyım...”

Mırılıya dönüşen düşünce, sessizliği dalgalandırdı. Nefesini tutup geceyi dinledi. Dudaklarının arasında tutamadığı sözcükler az ilerideki bahçede kayboluyordu. Sigarayı yere atıp duvarın dibine, sokak lambasından dökülen ışığın erişemediği karanlığa sığındı. Eli! Elini cebine götürdü. Garipti; avuçları az sonra tehlikeyle karşılaşacakmış gibi terlemişti. Yeniden güldü. Karanlık bu kez sesini içine çekip öğüttü. Sol elini cebinden çıkarıp, duvara dokundu: Taş geceden daha sıcak, ama daha güven vericiydi. Bir süre çevreyi dinledi: Yol boyunca duvarların arkasından duyduğu havlamalar kaybolmuştu. Düşüncelerini geriye bırakıp suç ortağından ayrılır gibi duvardan uzaklaşarak yola doğru yürüdü. Oteldeki yaşlı adam yanılmamışsa gelmişti; Sedat'ın evi bu bahçelerden birinin içindeydi.

Yaşlı adam yanılmamıştı; az sonra önünde durduğu ışıklı kapıdaki numara onu doğruluyordu. Avucundaki buruşuk, nemli kâğıdı cebine yerleştirdi. Girişteki kulübe boştu. Bahçeye girmeden gözleriyle çevreyi araştırdı. Ortalıkta bekçiye benzer kimse yoktu; on, on beş metre ilerideki geniş yapının alt katındaki ışıklar da açıktı. Birkaç adım atıp durdu. Yine o tedirgin edici, avuçlarını terleten duyguyla ürpermişti: Işıklar ulaşamayacağı, yürüyemeyeceği kadar uzaktı. Eli, göğüs cebindeki pakete uzandı. Sigara! Evet, yardımımı isteyebileceği tek şey sigaraydı.

Sigarayı oyalanarak yaktı. İri karo mozaikle kaplanmış yol ileride sağı dönüyor ve binanın arkasında kayboluyordu.

Avuçlarını yokladı. Ter durmamıştı. Gözlerini zorlayarak kapadı. Faydasızdı; Sedat'ın yüzü katı, düşüncelerinin erişemeyeceği kadar kalın bir karanlığın ardında kalmıştı.

Kirpiklerini Sedat'ın yüzü değil, tiz, binlerce kez duyduğu o ses araladı. Sigarayı dudaklarından alıp öne doğru eğildi. Yanılmış mıydı? Omuzlarını garip bir hareketle silkerek binanın geniş cephesini bölen pencerelere doğru yürüdü. Müzik! Gece birden sessizliği yitirdi: Binanın arka tarafından neşeli bir melodi yükseliyordu. Bir süre sessizliğin sınırında bekleyip yeniden ortalığı dinledi. Yanılmamıştı; müziğe karışan ince çığlıklar salondan geliyordu. Pencere açtı; daha iyi duymak için tül perdeyi araladı. İçerisi güçlü bir ışıkla aydınlatılmıştı. Şaşırması gibi perdeyi bırakarak geri çekildi. O ses; ona hep karanlığı hatırlatan ses: Loş laboratuvar, kirli, koyu zemin, zehirli gaz tüplerinin durduğu köşe ve...

Düşünceleri acıyla kesildi. Sonra, "ve kafesler," diye mırıldandı. Görüntüler hâlâ çok belirgin, gözlerine batan bir bıçak kadar keskindi: Güneşi özlemiş tiz çığlıklar, durmadan çalışan gaz pompaları, telaşla koşuşan Sedat ve Hasan; sarı, karanlığı yakan alevler...

Garip bir önseziyle durup, bakışlarını yere indirdi. Ayaklarının dibinde nefis bir tazi vardı. Gülümseyerek alçak sesle ılık çaldı, sonra elini içeriye girecekmiş gibi pencereye uzattı...

- 2 -

Ferzan Bağcı'nın ifadesi:

"Elini, içeriye girmek istiyormuş gibi pencereye uzatmıştı. Vücudu, ışıklı pencerenin önünde aşağıdan yukarıya doğru kalınlaşan bir ünlem işaretini andırıyordu. Çok uzun değildi; hayır, değildi, ancak gövdesi omuzlarına doğru birden genişliyor, vücudunun esnekliğine uymayan kalın ve güçlü kolları, iri düğümleri hatırlatan omuzlarıyla birleşerek boyunu olduğundan daha kısa gösteriyordu. Başı garipti; silüetinin güçlü hatlarının

yanında, vücuduna sonradan eklenmiş küçük bir küreye benziyordu...

“Onu ilk kez 21 Temmuz akşamı orada, böyle gördüm. Tarih konusunda eminim. O akşam doğum günümü kutluyorduk; bahçede tek başıma otururken birdenbire karanlığın içinden çıktı. Sonraları, ne zaman o anı hatırlasam onun karanlıktan doğduğunu, aniden var olduğunu düşündüm... Sözlerim size garip mi geliyor? Ama siz onu hiç ayakta ve karanlığın içinde görmediniz; öyleyse ne dediğimi anlayamazsınız. Onun kadar karanlığa uyan, karanlığı tamamlayan başka canlı görmedim...”

“Size ne anlatırlarsa anlatsınlar, inanmayın. Hiçbiri onu sevmeydi. Ben? Evet, ben sevdim. Hem de onu yalnızca dört kez görmeme rağmen. Beşinci kez gördüğümde... Evet, devam edebilirim, siz ağlamama aldırmayın. Sorun neydi, biliyor musunuz? Onu hep kendi değer ölçülerimizle tartmaya kalktık. O bizim gündelik yaşantımıza sığmazdı, sığmadı da. Siz hiç, elinin bir dokunuşuyla görünmeyenin ötesini gözlerinizin önüne seren birine rastladınız mı? İşte o, öyle biriydi. Kollarındayken gözlerim açık olarak rüya gördüm. Anlatıklarlarıyla dünyayı doluştım; gözlerimi kapayınca onun karanlığına karıştım. Ne istese yapardım; ama benden hiçbir şey istemedi. Beni neden beğendi, bilmiyorum; belki güldüğüm için. Gülmeyi önemsiyordu; nedenini bilmiyorum. Çok konuşmazdı. Bir keresinde, ‘Beni anlamaya çalışma,’ dediğini hatırlıyorum. Ama onu dinlemedim, anlamaya çalıştım.”

“Başardınız mı?”

“Hayır. Onu kimse anlayamaz. O, dışarıdaki arkadaşımın da dediği gibi, olağanüstü biriydi.”

“Arkadaşı mı? Hangi arkadaşı?”

“Adımı bilmiyorum, dışarıda oturuyor. Konuşması bir garip olanın yanında oturan... Teyp açık mı? Söylediklerimi banda mı alıyorsunuz?”

“Evet. Siz yine o geceyi anlatın. Ama lütfen, elden geldiğince düşüncelerinizi katmadan.”

“Peki... Bankta otuyordum ve o anda her şey susmuş, san-

ki her şey ölmüştü. Evet, o gece karanlıkta canlı olan tek şey oydu. Bir ara onu gözden kaybettim. Yine de orada olduğundan emindim; onu hissediyorum. Titremeye başladım. Vücudumdaki bütün hücreler parçalanıyordu. Sonra tekrar gördüm onu. Hâlâ pencerenin önündeydi. Birden Tekir'i, Tekir köpeğimin adıdır, onu hatırladım. Ayaklarımın dibindeydi, ama havlamıyordu. Bir, iki, belki de on dakika öyle kaldık. Neden sonra Tekir yerinden kalkıp ona yaklaştı. Titriyordum. Yine havlamadı, birden yere yatıp hareketsiz kaldı. Ölmüş gibi. Garip mi? Tabii çok garip. Hayatımda bundan daha şaşkırtıcı bir şey görmedim. Çığlık attım, ama sesim çıkmadı. Vücudumu sarsan dalgalar sanki onun gövdesinden çıkıyor, çevredeki her şeyi titretiyordu. Tekrar bağırdım, yine sesim çıkmadı...”

“Ferzan Hanım...”

“Efendim?”

“Şu sigarayı alın... Biraz sakinleşin.”

“Titriyorum, değil mi?”

“Evet... Tamam. Su da ister misiniz? Alın.”

“Teşekkür ederim.”

“Şimdi yine anlatın. Ama kendinizi yormadan. Eğer arzu ederseniz ifadenizi daha sonra da alabiliriz.”

“Hayır!.. Özür dilerim. Bağırarak istememiştim. Sinirlerim, sinirlerim öyle bozuk ki...”

“Önemi yok. Demek devam etmek istiyorsunuz. Peki, sizi dinliyoruz.”

“Pencerenin önünden ayrılmadı. Sanki içeride onu çeken bir şey vardı. Sonra Tekir'i gördü ve elini uzattı. Zavallı köpek! O dokunur dokunmaz inleyerek yattığı yerden fırladı ve yok oldu. İşte o anda onu yeniden kaybettim, belki de görünmez oldu. Ya da karanlığa karıştı. Hayır, saçmaladığımı düşünmeyin. İstese bunu yapabilirdi. İnanın bana, karanlığa katılıp yok olabilirdi.”

“O akşam içki içmiş miydiniz?”

“Biraz içmiştim. Ama anlattıklarına inanmamakla hata ediyorsunuz. Hiçbir şeyi abartmıyorum. Onu tekrar gördüğümde kasları, avının yerini bulmak için bekleyen bir vahşi hay-

van gibi gerilmişti. Sonra garip bir sesle gülüp, omuzlarını havaya kaldırdı. Sonunda dudaklarımı kıpırdatmayı başararak bağırdım:

“İçeriye mi gireceksiniz?”

“Beni duyduğundan emindim, ama hemen bakmadı; bir süre daha içerisini seyretti. Sonra döndü; hareketleri insanı şaşırtacak kadar yumuşak ve sakindi. Kaslarındaki o güç, yerini esnekliğe bırakmış, omuzları sönen bir balon gibi küçülmüştü. Hayatımda kaslarına böylesine hükmeden, gücünü böylesine değiştirebilen bir vücut görmedim. Metin! Onu birazdan tanıyacaksınız, dışarıda bekliyor; evet, o da güçlüdür. Ama onun kaslarında yalnızca güç vardır. Rahatsız edici bir tehdide benzeyen, insanda tiksinti uyandıran bir güç. Oysa o! O, güçlü olduğu kadar da yumuşak olabilirdi.”

“Sonra ne oldu, Ferzan Hanım?”

“Sonra? Evet, bir süre hiçbir ayrıntıyı atlamadan karanlığa süzdü. Çiçek tarhlarının önündeki bankta, gölgelerin içindeydim; beni görmesi mümkün değildi, ama beni görüyordu; emindim. Elini perdeden çekti. Yeniden sordum:

“Hırsız mısınız?”

“Bu kez cevap verdi:

“Hayır.”

“Sesi derinden, çok öteden geliyordu, ama güven vericiydi; size garip gelecek, ama çekingenliğin, telaşın izi de yoktu. Hâlâ o pencereyle ilgiliymiş gibi dalgındı. Yüzünü bana doğru çevirdi. Yapabileceğim tek şey vardı: Konuşmak.

“Öyleyse orada, pencerenin önünde ne yapıyordunuz?”

“Kanaryalar,’ dedi hiç beklemeden. ‘Ötüşlerini dinliyordum.’

“Kanaryaları dinleyen biri! Düşünün, yalnızca kanaryaları dinliyormuş. Inandım mı? Evet, sözlerinden şüphe etmek aklımdan bile geçmedi. Korkum ve tedirginliğim o sözcüklerle dağılıp gitti.

“Ne dediklerini anlayabildiniz mi?” diye sordum.

“Pencerenin önünden ayrılıp banka doğru yürüdü. Yüzünü göremiyordum, ama vücudu genç olduğunu ele veriyordu. O hali şimdi bile gözlerimin önünde: Yürürken omuzları dengesi-

ni bozuyormuş gibi hafifçe sallanıyor, yere, yokuş aşağıya ini-yormuşçasına sert adımlarla basıyordu.

“Yanıma gelince durdu.

“Ona o anda âşık oldum. Yüzü, bir parçası olduğu karanlı-ğın içindeydi; gözlerindeki garip, parlak yansımanın dışında orada olduğunu belli eden hiçbir şey yoktu. Artık korkmuyordum, ama titremem sürüyordu. Bana istediğini yapabiliirdi. Bilmiyorum, kendinizi hiç öyle çaresiz, teslim olmuş hissettiniz mi? Babam sonraları, ‘onun gibi birisinden korunmak için ya âşık olmak ya da ondan nefret etmek gerekir,’ demişti. Haklıydı; karşısına çıkan bütün kadınlar, ona âşık oldular. Erkekler! Çoğu nefret etti, yalnızca babam, evet yalnızca babam olduğu gibi kabul etti onu.”

“Ferzan Hanım, lütfen, olayları anlatmaya çalışın. Bakın, daha dışarıda başka tanıklar da var. Hepsinin tek tek ifadesini alacağız.”

“Anlıyorum, kusura bakmayın, Savcı Bey. Ama... Neyse, nerede kalmıştım?”

“Bankta, yanınıza gelmişti.”

“Evet. Elimi uzatıp oturmasını işaret ettim. Ama oturmadı. ‘Kanaryaların dilinden anlayan birisiyle ilk kez karşılaşıyorum,’ dedim.

“‘Mutsuzlar,’ diye karşılık verdi. Sesi ciddiydi. ‘Sanırım korkmuşlar.’

“Biliyor musunuz, ben o sözleri sırf gerginliği dağıtmak, sessizlikten kurtulmak için söylemişim. Ama birden gerçekten de kanaryaların dilinden anladığımı düşündüm.”

“Abartıyorsunuz, Ferzan Hanım.”

“Hayır, bence kanaryaların dilinden anlıyordu. Daha sonra, Aslı’yla konuşunca öğrendim.”

“Peki, Ferzan Hanım, şimdilik bu kadarı yeter. Siz biraz istihrahat edin, sonra yine konuşacağız...”